

ВІДГУК

офіційного опонента, доцента кафедри іноземних мов для гуманітарних
факультетів

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
кандидата філологічних наук, доцента КОЛІСНИЧЕНКО Тетяни Вікторівни
на дисертацію РЕПІ ЛІНИ ВІКТОРІВНИ

«КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ HEART ТА SOUL В
СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ»,

поданої до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 03 – Гуманітарні науки зі спеціальності 035 – Філологія

Ідеями антропоцентризму пронизані всі сучасні роботи як українських, так і закордонних мовознавців, проте сучасні негативно-марковані реалії, які відчуває та переживає весь світ, змушують переосмислити певні питання людяності, душевності та, навіть, духовності.

Концепти HEART та SOUL, виступаючи своєрідними векторами у царині антропоцентризму, актуалізують широкий спектр емоційних, етичних та філософських конотацій, як невід'ємної частини мовного вираження почуттів, переживань і духовності, що все разом зумовлює **актуальність** рецензованого дослідження, **мета** якого – виявлення особливостей концептуалізації HEART та SOUL у мовній картині світу на матеріалі американського, британського та канадського варіантів англійської мови.

Дисертація Ліни РЕПІ продовжує наукові концептології у сучасній науці, трактуючи концепти як засоби осмислення процесів категоризації, абстрагування та інтерпретації, які формують основу людського мислення.

Наукова новизна роботи полягає у проведенні комплексного «вертикального» аналізу концептів HEART та SOUL у мовній, концептуальній та фразеологічній картинах світу англійської мови. *Новизною*

відзначається детальне дослідження рівнів концептів HEART та SOUL на матеріалі корпусів американського, британського та канадського варіантів англійської мови.

Емпіричний матеріал склали 6 англомовних літературних творів, американський (COCA), британський (BNC) та канадський (Strathy) корпуси варіанту англійської мови та 26 словників, довідників та енциклопедій.

Структура дисертації відзначається чіткістю і логічністю.

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДРУНТЯ СУЧАСНОЇ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ» дисертанткою прокладається шлях до реалізації поставленої мети, покроково досліджуючи феномен. Варто наголосити, що, презентуючи еволюцію тематичних досліджень, дисертантка засвідчує опанування значного обсягу теоретичного матеріалу, ознайомлення з широкою джерельною базою та особистісні інтерпретаційно-аналітичні здібності.

Тут же визначено теоретико-методологічні засади та застосовану методику аналізу концептів, які засвідчують достатній ступінь обґрунтованості наукових положень, результатів та висновків, сформульованих у дисертації. Окрема увага опонованої праці зосереджена на комплексній парадигмі лінгвістичних методів дослідження. Когнітивний аналіз дозволив виокремити концептуальні значення, актуалізовані мовними одиницями *heart* та *soul*; лінгвокультурологічний підхід розкрив когнітивні особливості *heart* та *soul* на матеріалі літературних творів англомовної картини світу; корпусний та кількісний аналізи викристалізували особливості вживання лексем *heart* та *soul* в англомовній картині світу в межах окремого дискурсу (політичного, медичного, медійного тощо); дескриптивний та порівняльний методи сприяли опису і порівнянню виявлених особливостей досліджуваних явищ.

У другому розділі «HEART TA SOUL У МОВНІЙ, КОНЦЕПТУАЛЬНІЙ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ КАРТИНАХ СВІТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ» дисертанткою здійснено глибокий етимологічний аналіз досліджуваних концептів, представлено детальний аналіз частотності вживання концептів в американському, британському та канадському варіантах, який підкріплюється унаочненням. Слід відзначити ґрунтовність у виявленні ознак концептів HEART та SOUL у концептуальній картині світу, представленні їх когнітивних моделей та визначенні ролі у фразеологічній картині світу.

Третій розділ «КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТІВ HEART TA SOUL В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ», в якому прослідковується лінгвокультурологічна обізнаність дисертантки, присвячено виявленню потенціалу концептів в художній літературі, аналізу множин їх актуалізації та сформованій сукупності концептуальних моделей.

Зміст і структура дисертації логічно збалансовані й відображають виважену концепцію дослідження: від обґрунтування вибору одиниць дослідження та відповідного методологічного інструментарію до аргументування значущості концептів HEART та SOUL в англomовній картині світу. Список використаних джерел та ілюстративного матеріалу складає 294 позиції. Додатки до дисертації містять солідні результати якісного та кількісного аналізу, які вказують на вагомий обсяг проаналізованого фактичного матеріалу.

Варто навести аргумент на користь представлених у роботі таблиць та рисунків, які значно покращують сприйняття її змісту завдяки вдалому унаочненню.

Основні теоретичні положення, результати і здобутки дисертаційного дослідження повністю відображені у достатній кількості наукових публікацій (8), 5 з яких – одноосібні та надруковані у фахових виданнях

України, 3 наукові розвідки опубліковано в інших періодичних наукових виданнях, дві з яких видано у співавторстві.

Зазначені вище формальні та змістовні аспекти дозволяють кваліфікувати дисертацію Ліни РЕПП як фахове лінгвістичне дослідження, що відповідає актуальному рівню наукових знань.

Наряду з переважаючим позитивним враженням від наукового дослідження, помітними є окремі суперечності дискусійного характеру:

1. Виникає насамперед питання, чи правомірно з боку дисертантки робити певні висновки стосовно англомовної картини світу загалом, базуючись на дослідженні лише трьох національно-мовних варіантів англійської мови та випускаючи з аналізу ще два – новозеландський та австралійський?

2. Певне непорозуміння викликає у читача (опонента) дисертації один і той же спосіб написання (великими літерами жирним курсивом) як «концептів *HEART* та *SOUL*» (що є усталеним в дослідженнях когнітивно-дискурсивної парадигми), так і «слів-імен *HEART* та *SOUL*», а також «мовних одиниць *HEART* та *SOUL*». Видається, що дисертантка мала б використовувати щонайменше різнотипний спосіб написання для таких різнотипних мовних феноменів.

3. Потребує уточнення ілюстративна база дослідження. Подекуди при аналізі концептів у дискурсі наводяться занадто узагальнені характеристики, зокрема «складні прикметники з компонентом HEART (три випадки)», «складні прислівники з компонентом HEART (один випадок)», «концепт HEART може бути вербалізовано дериватами лексеми HEART – 6.67%» тощо (сс. 180, 181, 184, 188, 190, 193, 197, 200 та ін.), які не підкріплюються ілюстративними уточненнями, конкретними прикладами, або посиланнями на номер прикладів у додатках. Приклади, подані в додатках, є суцільною вибіркою без поділу їх за

досліджуваними категоріями, що унеможливлює верифікацію певних тверджень дисертантки.

4. Досліджувані у роботі концепти вивчаються, як і у більшості праць такого штибу, сепаратно. Проте, робота значно виграла б, якщо б дисертанткою були виявлені концептуальні або семантичні зв'язки між концептами HEART та SOUL у різнотипних дискурсах. Виокремлення кореляцій досліджуваних концептів у межах певних дискурсів, представлення їх регулярної матриці може стати перспективою подальших досліджень.

5. У роботі є низка дискусійних виразів, наприклад «картини світу англійської мови» (с. 5 та ін.); фіксуємо й множину друкарських недоглядів (сс. 21, 26, 252, 54, 69, 73, 110, 150). На сс. 33-36 наведено дев'ять покликань на одну і ту саму сторінку одного й того ж джерела; така ж ситуація зафіксована на сс. 138-142.

Наведені зауваження мають характер побажань та спонукають до дискусії, можливість якої передбачена процедурою офіційного захисту наукової праці, та не ставлять під сумнів наукову новизну і концепцію дослідження, теоретико-методологічну та практичну цінність праці, об'єктивність і достовірність отриманих вагомих результатів та висновків. З огляду на це, відзначаємо високий рівень здійсненого Ліною РЕПШ наукового дослідження, продемонстровані лінгвістичні знання, належну філологічну підготовку, опрацьовану значну кількість відповідних наукових джерел.

Аналіз тексту роботи дозволяє констатувати дотримання здобувачкою вимог академічної доброчесності у повному обсязі.

Отож, з урахуванням викладеного вище маємо усі підстави вважати, що дисертація «КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ HEART ТА SOUL В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ» Ліни Вікторівни РЕПШ є

актуальним, новаторським самостійним дослідженням, яке за змістом і за формою відповідає чинним вимогам, що висуваються до дисертацій.

Дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка – РЕПП Ліна Вікторівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» зі спеціальності 035 «Філологія».

Офіційний опонент –

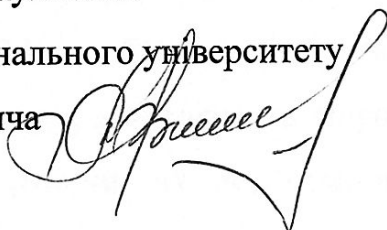
Кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

для гуманітарних факультетів

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

Підпис *Колісниченко Т.* засвідчую
Учений секретар Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
Сирівська Н. С.
" 31 " травня 2022 р.

